

Afkoopsommen vertrekkende bestuurders kosten ziekenhuizen miljoenen

De gouden handdruk regeert

Mathijs Smit

Ziekenhuizen betalen regelmatig goudgerande afkoopsommen aan vertrekkende bestuurders. Dat blijkt uit een inventarisatie door Medisch Contact van de jaarverslagen van de Nederlandse ziekenhuizen. Een ranglijst.

Het vertrek van Ruud Beijers als topman van De Tjongerschans in Heerenveen zal de geschiedenis ingaan als het meest opmerkelijke afscheid van een ziekenhuisbestuurder van de laatste jaren. Tussen Beijers, een voormalige kinderarts die het bedrijfsleven inging en daarna ziekenhuisbestuurder werd, en zijn raad van toezicht ontstond begin vorig jaar een vertrouwens-

breuk die in de ziekenhuiswereld zijn gelijke niet kent.

De vertrouwensbreuk ontstond nadat Beijers partner in de zomer van 2009 tot 3,5 jaar cel werd veroordeeld, onder meer wegens oplichting van de weduwe van de in 2004 vermoordde vastgoedhandelaar Willem Endstra. Nadat vervolgens bekend werd dat het Openbaar Ministerie ook Beijers zelf verdacht, onder

1
Lettie van Atteveld, bestuursvoorzitter
 Ruwaard van Putten, Spijkenisse
 Vertrek: november 2010 (na 15 jaar)
 Afkoopsom: **527.227 euro**

2
Hans Kedzierski, bestuursvoorzitter
 Medisch Centrum Alkmaar
 Vertrek: februari 2009 (na 7 jaar)
 Afkoopsom: **443.326 euro**

3
Ruud Beijers, bestuursvoorzitter
 De Tjongerschans, Heerenveen
 Vertrek: september 2010 (na ruim 3 jaar)
 Afkoopsom: **410.000 euro**

4
Freek Korver, bestuurder
 Gemini Ziekenhuis, Den Helder
 Vertrek: september 2010 (na ruim 8 jaar)
 Afkoopsom: **331.743 euro**

5
Claudia Zuiderwijk, bestuursvoorzitter
 Tergooiziekenhuizen, Hilversum
 Vertrek: juli 2010 (na ruim 7 jaar)
 Afkoopsom: **319.209 euro**

meer van witwassen en verduistering, wilden zijn toezichthouders van hem af. De kantonrechter bepaalde echter dat zij hem begin vorig jaar ten onrechte op non-actief hadden gezet. Beijers mocht terugkeren in Heerenveen. Aan het einde van de zomer bereikten de strijdende partijen een minnelijke regeling, waarbij Beijers in ruil voor een riante afkoopsom de deur van De Tjongerschans definitief achter zich dicht trok.

Vorige maand kreeg de zaak een staartje, toen Beijers in Medisch Contact het ziekenhuis ervan betichtte de financiële kosten van de bestuurscrisis te willen verhullen. Zorginstellingen zijn wettelijk verplicht alle bestuurdersvergoedingen openbaar te maken in hun jaarrekening. Maar omdat justitie beslag had gelegd op de vertrekpremie meende het ziekenhuis dat die post nog niet in de openbaarheid gebracht hoefde te worden.

Beijers deed dat alsnog. De Tjongerschans bleek een afkoopsom van 350.000 euro te hebben betaald, en nog eens bijna 60.000 euro als vergoeding van advocaatkosten. Samen met de kosten voor ad-interimbesteders en de

eigen advocaatkosten kostte de bestuurscrisis het ziekenhuis '750.000 tot één miljoen euro', onthulde Beijers.

Financiële pijn

Zo zout als in Heerenveen hebben Nederlandse ziekenhuizen het met bestuurscrises en afkoopsommen nog niet eerder gegeten. Sterker nog, na een golf van ontslagen in de zorgsector in het recente verleden lijkt de rust weer wat teruggekeerd in de bestuurskamers. Drie weken geleden meldde de Volkskrant op basis van een onderzoek naar de vijftig grootste zorginstellingen, dat zorgbestuurders honkvaster zijn geworden. Volgens de krant steeg hun gemiddelde zittingstermijn van 2,8 jaar in de periode rond 2006 tot 4,9 jaar nu.

Desondanks verlaten bestuurders hun ziekenhuis nog regelmatig vroegtijdig, in veel gevallen met een forse vertrekpremie. Dat blijkt uit de inventarisatie die Medisch Contact heeft gemaakt van de jaarverslagen die bijna alle Nederlandse ziekenhuizen onlangs deponeerden bij het CIBG, de informatiemakelaar van het ministerie van Volksgezondheid. Medisch Contact analyseerde de beloningsparagrafen in de verslagen van 91 ziekenhuizen. Van twee ziekenhuizen – het LangeLand Ziekenhuis uit

Zorginstellingen zijn verplicht alle bestuursvergoedingen openbaar te maken

Edwin van der Meer, bestuurder

Tergooiziekenhuizen, Hilversum
Vertrek: oktober 2009 (na 6,5 jaar)
Afkoopsom: **267.619 euro**

6

Charlotte Insinger, bestuurder

Erasmus Medisch Centrum, Rotterdam
Vertrek: april 2010 (na 5 jaar)
Afkoopsom: **219.215 euro**

8

Maria Molenaar, bestuurder

Rijnland Ziekenhuis, Alphen aan den Rijn
Vertrek: juli 2010 (na 2,5 jaar)
Afkoopsom: **195.238 euro**

9

Rik Riemens, bestuurder

Flevoziekenhuis, Almere
Vertrek: september 2010 (na 9 maanden)
Afkoopsom: **105.000 euro**

10

Viktor Krul, bestuurder

Reinier de Graaf Gasthuis, Delft
Vertrek: januari 2010 (na 1,5 jaar)
Afkoopsom: **222.982 euro**

7

Zoetermeer en het Haagse Bronovo – ontbraken de gegevens.

Uit de inventarisatie blijkt dat minstens twaalf vertrekkende bestuurders vorig jaar een afkoopsom meekregen. Dat is nog zonder de gevallen waarin de vertrekregeling voorlopig aan het zicht is onttrokken.

De bedragen variëren van ruim één ton tot ruim een half miljoen. Samen zijn de twaalf goed voor bijna 4 miljoen euro. De afzonderlijke

bedragen komen meestal uit boven de norm van maximaal één jaarsalaris, die geldt in de Beloningscode Bestuurders Zorg, die de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisdirecteuren (NVZD) en de Nederlandse

Vereniging van Toezichthouders in Zorginstellingen (NVTZ) sinds 2009 hanteren.

Overigens bieden de afkoopsommen maar deels inzicht in de totale kosten van een bestuurscrisis. De financiële pijn houdt meestal niet op na de slotuitkering aan de vertrokken bestuurder. Als de toezichthouders daarna een interimbestuurder aanstellen, lopen de kosten snel verder op. Zo betaalde Medisch Centrum Orbis uit Sittard-Geleen ruim 1,3 miljoen euro voor de 25 maanden die Maarten van der Vorst daar

als tijdelijke financiële man optrad. Uit onze inventarisatie blijkt dat een interimmer ongeveer het dubbele kost van wat een ziekenhuis kwijt zou zijn geweest aan een 'vaste kracht'.

Grootste afkoopsommen

De grootste afkoopsom kwam vorig jaar op naam van het Ruwaard van Putten Ziekenhuis. De instelling in het Zuid-Hollandse Spijkenisse raakte in november in een bestuurscrisis nadat de medische staf, het managementteam en de ondernemingsraad het vertrouwen in de raad van bestuur opzegden. Bestuursvoorzitter Lettie van Atteveld legde vervolgens haar functie neer. Uit het jaarverslag van het ziekenhuis blijkt dat zij, naast haar reguliere salaris, een afkoopsom van 527.000 euro toucheerde.

Bij Medisch Centrum Alkmaar (MCA) blijkt ex-topman Hans Kedzierski na zijn gedwongen vertrek in 2009 nog bijna twee jaar lang te zijn doorbetaald. Zijn afkoopsom komt daarmee uit op bijna 4,5 ton, goed voor een tweede plaats. Het met MCA gefuseerde Gemini Ziekenhuis uit Den Helder gaf bestuurder Freek Korver een gouden handdruk van ruim 330.000 euro mee. Kedzierski en Korver moesten opstappen omdat de fusie tussen hun ziekenhuizen onder hun leiding jammerlijk was mislukt.

Andere bestuurders die hun ziekenhuis via een gouden glijbaan verlieten zijn Claudia Zuiderwijk en Edwin van der Meer van de Tergooiziekenhuizen in Hilversum en Blaricum, Viktor Krul van het Reinier de Graaf Gasthuis uit Delft, Charlotte Insinger van het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam, Maria Molenaar van het Rijnland Ziekenhuis in Alphen aan de Rijn en Rik Riemens van het Flevoziekenhuis in Almere. De inventarisatie bewijst dat het vertrek van een bestuurder soms langdurig kan drukken op een ziekenhuisbegroting. Zo blijkt Servé Kuijter, die na zijn vertrek bij het academisch ziekenhuis Maastricht in 2007 meer tijd kon doorbrengen in zijn tweede huis op Bali, de afgelopen drie jaar elk jaar bijna 80.000 euro te hebben ontvangen. Piet Goddery, die zeven jaar geleden vertrok als topman van het Laurentius Ziekenhuis in Roermond, ontving vorig jaar nog ruim veertig mille. Deze betaling maakt deel uit van een vertrekregeling die is uitgesmeerd over acht jaar, en in totaal goed is voor ruim 6,5 ton. Omdat Kuijter en Goddery hun afkoopsom uitsmeerden, halen zij niet de top-10.

Gebrekkige transparantie

Lang niet altijd is er optimale transparantie en openheid over de vertrekregelingen. Het eerder genoemde ontbreken van de afkoopsom van

Vertrekregelingen drukken soms langdurig op een ziekenhuisbegroting

Niet alleen bestuurders

Niet alleen aan vertrekkende bestuurders waren ziekenhuizen vorig jaar veel geld kwijt. Er werden ook opmerkelijke afkoopsommen uitbetaald aan medisch specialisten en werknemers, die in de jaarstukken overigens niet bij naam worden genoemd. De arts van het OLVG in Amsterdam die ruim zes ton meekreeg, versloeg zelfs de nummer één van de bestuurderslijst. Bij deze lijst moeten we aantekenen dat het, vaker dan bij de vertrokken bestuurders, gaat om mensen die al zeer lang bij hun ziekenhuis werkten.

Ziekenhuis: Onze Lieve Vrouwe Gasthuis, Amsterdam

Afkoopsom medisch specialist I: 626.000 euro
Afkoopsom medisch specialist II: 308.000 euro

Ziekenhuis: Reinier de Graaf Gasthuis, Delft

Afkoopsom radiotherapeut I: 330.000 euro
Afkoopsom radiotherapeut II: 185.000 euro
Afkoopsom adviseur: 133.273 euro

Ziekenhuis: St. Jans Gasthuis, Weert

Afkoopsom manager: 236.288 euro

Ziekenhuis: Medisch Spectrum Twente, Enschede en Oldenzaal

Afkoopsom medewerker I: 196.496 euro
Afkoopsom medewerker II: 181.356 euro

Interimmers voeren kosten bestuurscrisis verder op

Bij een bestuurscrisis is de financiële pijn van een ziekenhuis meestal niet geleden na de uitkering van de afkoopsommen. Integendeel, in veel gevallen begint de teller daarna pas echt goed te lopen. Uit onze inventarisatie blijkt dat interim-bestuurders ongeveer het dubbele kosten van wat een ziekenhuis kwijt geweest zou zijn aan een 'vaste kracht'. Daardoor leidt het invliegen van een interimmer als snel tot een schadepost van enkele tonnen. Tot de kostbaarste interimmers van de afgelopen jaren behoren:

Maarten van der Vorst

1.331.843 euro voor 25 maanden bij Orbis (Sittard-Geleen)

Pieter Vierhout

583.999 euro voor 12 maanden bij het Albert Schweitzer Ziekenhuis (Dordrecht)

619.461 euro voor 22 maanden bij het Admiraal de Ruyter Ziekenhuis (Vlissingen/Goes)

Leo Schoots

992.468 euro voor 23 maanden bij het Albert Schweitzer Ziekenhuis (Dordrecht)

438.634 euro voor 12 maanden bij de Tergooiziekenhuizen (Hilversum/Blaricum), tot heden

ling afscheid nam, simpelweg omdat zijn werk erop zat. 'Er is geen ruzie in de tent. Er is geen onenigheid over het bestuursbeleid. Er is goed overleg geweest, en iedereen vond het mooi zo', aldus Dillmann. Uit onze research blijkt dat Wesseling 175.000 euro meekreeg.

En na het vertrek van Beijers bij De Tjongerschans suggereerde woordvoerder Hans Stupers in de vakpers dat de ontslagvergoeding bescheiden was. 'Er moet niet gedacht worden aan exorbitante bedragen.' Beijers scoort echter hoog in de top-10. Bij het vertrek van bestuurder Charlotte Insinger bij het Erasmus Medisch Centrum ten slotte, wekten zowel het ziekenhuis als Insinger in een positief gestemd persbericht de indruk dat zij gewoon zin had in iets anders, en daarom haar contract niet verlengde. In de jaarrekening van de Rotterdamse instelling staat bij Insingers naam onder het kopje 'ontslagvergoeding' echter een bedrag van ruim twee ton.

Kwaad bloed

De soms gebrekkige transparantie is wel verklaarbaar. Als een afkoopsum op straat komt te liggen, volgt in de regel een hoop onrust en verontwaardiging, zowel binnen de ziekenhuizen als daarbuiten. Zeker nu ingrijpende bezuinigingen noodzakelijk zijn, zetten de royale vertrekpremies voor bestuurders – die bovendien vaak hebben gefaald – kwaad bloed. Nadat Medisch Contact onlangs de in totaal negen ton aan afkoopsommen in het Reinier de Graaf Gasthuis bekendmaakte, liet de top van het Delftse ziekenhuis een interne mail rondgaan om het ongenoegen bij werknemers te sussen. De berichtgeving over de afkoopsommen in het MCA leidde tot Kamervragen aan minister Schippers van Volksgezondheid. In haar antwoord benadrukte Schippers zelf evenmin gelukkig te zijn met de forse afkoopsommen. Zij wees daarbij op het voorstel dat het kabinet ter goedkeuring bij de Tweede Kamer heeft liggen. In de Wet Normering Topinkomens 'is het voornemen verwerkt om ontslagvergoedingen van bestuurders in de collectieve sector te beperken tot 75.000 euro', aldus de minister. Zij riep de Kamer op om ervoor te zorgen dat de wet aankomende januari van kracht wordt.

Wel tekende zij daarbij aan dat de wet alleen zal gelden voor nieuwe arbeidscontracten. Op bestaande contracten kan juridisch moeilijk inbreuk worden gemaakt. Grote kans dus, dat Medisch Contact volgend jaar opnieuw een ranglijst publiceert.

Beijers bij De Tjongerschans is geen geïsoleerd geval. Zo betalen ziekenhuizen regelmatig aan vertrokken bestuurders hun salaris door. De afkoopsum, of een deel daarvan, wordt dan niet gerangschikt onder het standaardkopje 'ontslagvergoeding', en valt zo minder op. Zo ging het bij Kedzierski, en deels bij Van der Meer van het Tergooi en Molenaar van het Rijnland.

Door de melding van een afkoopsum een jaar op te schuiven, vermijden ziekenhuizen soms dat deze binnen afzienbare tijd na het vertrek openbaar wordt. Zo betaalden de Gelreziekenhuizen Maarten Imkamp, die eind 2010 zijn taken als bestuurder neerlegde, nog een paar maanden door. Zo valt de afvloeiingsregeling formeel in 2011. Ook bij navraag willen Imkamp en het ziekenhuis niet kwijt welke regeling de ex-bestuurder geniet. 'Dat zullen wij volgend jaar vermelden in het jaarverslag', licht een woordvoerder toe. Daarom ontbreekt Imkamp op de lijst, terwijl hij er mogelijk wel op had moeten staan.

Ook buiten het papieren jaarverslag leggen ziekenhuizen vaak dikke rookgordijnen rond de afkoopsommen. Bestuursvoorzitter Rob Dillmann van het Zaans Medisch Centrum vertelde het Noordhollands Dagblad twee jaar geleden dat zijn medebestuurder Piet Wesse-

Nieuwsartikelen over afkoopsommen en beloningen bij ziekenhuizen vindt u bij dit artikel op www.medischcontact.nl

